

Київський університет імені Бориса Грінченка
Інститут філології
Кафедра української мови

«ЗАТВЕРДЖУЮ»
Проректор
з науково-методичної та
навчальної роботи
О.Б. Жильцов
« 09 » « 09 » 2021 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
УКРАЇНСЬКІ СТУДІЇ:
КУЛЬТУРА УСНОГО І ПИСЕМНОГО МОВЛЕННЯ
(УКРАЇНСЬКА)
для студентів

спеціальності: 035 Філологія
освітнього рівня: перший (бакалаврський)
освітньої програми: 035.055.03 Мова і література (французька)
спеціалізації: 035.055 Романські мови та літератури (переклад включно),
перша - французька

КИЇВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ БОРИСА ГРІНЧЕНКА
Ідентифікаційний код 02136554
Начальник відділу
моніторингу якості освіти

Програма № 1389/21
Жильцов
(підпис) (прізвище, ініціали)

« » 2021 р.

Київ - 2021

Розробник:

Русаченко Наталя Павлівна, кандидат філологічних наук, доцент, доцент кафедри української мови Інституту філології Київського університету імені Бориса Грінченка

Викладач:

Русаченко Наталя Павлівна, кандидат філологічних наук, доцент, доцент кафедри української мови Київського університету імені Бориса Грінченка.

Робочу програму розглянуто і затверджено на засіданні кафедри української мови

Протокол № 2 від 8 вересня 2020 року

Завідувач кафедри української мови (М. О. Вінтонів)

Робочу програму погоджено з гарантом освітньої програми

08.09.2021 р.

Гарант освітньої програми (І.В. Ласка)

Робочу програму перевірено

08.09.2021 р.

Заступник директора (Л. І. Заяць)

Пролонговано:

на 2022/2023 н.р. _____ (_____), « ____ » _____ 2022р., протокол № _____

на 2023/2024 н.р. _____ (_____), « ____ » _____ 2023р., протокол № _____

на 2024/2025 н.р. _____ (_____), « ____ » _____ 2024р., протокол № _____

Розробник:

Русаченко Наталя Павлівна, кандидат філологічних наук, доцент, доцент кафедри української мови Інституту філології Київського університету імені Бориса Грінченка

Викладач:

Русаченко Наталя Павлівна, кандидат філологічних наук, доцент, доцент кафедри української мови Київського університету імені Бориса Грінченка.

Робочу програму розглянуто і затверджено на засіданні кафедри української мови

Протокол № 2 від 8 вересня 2020 року

Завідувач кафедри української мови _____ (М. О. Вінтонів)

Робочу програму погоджено з гарантом освітньої програми

Реклама і зв'язки з громадськістю

____.____.2021 р.

Гарант освітньої програми _____ (І.В. Ласка)

Робочу програму перевірено

____.____.2021 р.

Заступник директора _____ (Л. І. Зяць)

Пролонговано:

на 2022/2023 н.р. _____ (_____), « ____ » _____ 2022р., протокол № _____

на 2023/2024 н.р. _____ (_____), « ____ » _____ 2023р., протокол № _____

на 2024/2025 н.р. _____ (_____), « ____ » _____ 2024р., протокол № _____

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Характеристика дисципліни за формами навчання
	денна
Українські студії	
Вид дисципліни	обов'язкова
Мова викладання навчання та оцінювання	українська
Загальний обсяг кредитів / годин	6/ 180
Курс	I
Семестр	1
Кількість змістових модулів з розподілом:	2
Змістовий модуль 2. Культура усного і писемного мовлення (українська)	
Курс	I
Семестр	1
Обсяг кредитів	2
Обсяг годин, в тому числі:	60
Аудиторні	28
Модульний контроль	4
Семестровий контроль	15
Самостійна робота	13
Форма контролю	іспит

II. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Мета курсу « Культура усного і писемного мовлення (українська)» – підвищити загальну мовну грамотність студентів, удосконалити культуру усного і писемного мовлення.

Завдання навчальної дисципліни:

- виховання в студентів почуття національної свідомості, що значною мірою сприяє підвищенню мотивації вивчення української мови;
- формування комунікативної, мовної, мовленнєвої, предметної, прагматичної, соціокультурної компетентностей студентів на основі свідомого опанування мовної і мовленнєвої теорії;
- корекція орфографічної та пунктуаційної грамотності майбутніх фахівців;
- збагачення словникового запасу студентів термінологічною лексикою та фразеологією.

Під час практичних занять та самостійної роботи студенти, майбутні фахівці в галузі філології *набувають таких програмних компетентностей:*

- *інтегральна компетентність:* здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми в галузі філології у процесі професійної діяльності або навчання, що передбачає застосування теорій та методів філологічної науки і характеризується комплексністю та невизначеністю умов;
- *загальні компетентності:*
 - **ЗК-3:** здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово;
 - **ЗК-4:** здатність бути критичним і самокритичним;
 - **ЗК-5:** здатність учитися й оволодівати сучасними знаннями;
 - **ЗК-6:** здатність до пошуку, опрацювання та аналізу інформації з різних джерел;
 - **ЗК-7:** уміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми;
 - **ЗК-8:** здатність працювати в команді та автономно;
 - **ЗК-10:** здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу;
 - **ЗК-11:** здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях;
 - **ЗК-13:** здатність проведення досліджень на належному рівні;
- *фахові компетентності:*
 - **ФК 2:** Здатність використовувати в професійній діяльності знання про мову як особливу знакову систему, її природу, функції, рівні.
 - **ФК 11:** Здатність до надання консультацій з дотримання норм літературної мови та культури мовлення.

III. РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ ЗА ДИСЦИПЛІНОЮ

Навчання за дисципліною спрямоване на отримання таких *програмних результатів*:

ПРН 1: вільно спілкуватися з професійних питань із фахівцями та нефахівцями державною мовою усно й письмово, використовувати її для організації ефективної міжкультурної комунікації.

ПРН 3: організовувати процес свого навчання й самоосвіти;

ПРН 10: знати норми літературної мови та вміти їх застосовувати у практичній діяльності.;

ПРН 17: збирати, аналізувати, систематизувати й інтерпретувати факти мови й мовлення й використовувати їх для розв'язання складних задач і проблем у спеціалізованих сферах професійної діяльності та/або навчання.

Організація навчальної діяльності в центрі культури української мови

Реформування системи вищої освіти на сучасному етапі зумовлює концептуальні зміни в напрямках, цілях, завданнях, змісті освіти, філологічної зокрема, які зорієнтовують передовсім на розвиток особистості, формування творчої ініціативи, мобільності, підвищення конкурентоздатності майбутнього фахівця.

Задля ефективної реалізації концепції нової освітньої стратегії університету програмою передбачено застосування можливостей Центру культури української мови.

Для цього впроваджено систематичне застосування орфоепічних тренінгів, риторичних розминок, дослідницьких завдань, що передбачають карткування мовного матеріалу, укладання мультимедійних словників, опрацювання спеціальної літератури тощо; творчих завдань тощо.

Крім того, студентів залучено до роботи в проблемних групах, до участі в наукових конференціях; мовних конкурсах тощо.

У Центрі заплановано презентації наукових видань з проблем культури української мови, зустрічі з науковцями.

IV. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Тематичний план

Назва змістових модулів, тем	Усього	Розподіл годин між видами робіт					
		Аудиторна					Самостійна
		Лекції	Семінари	Практичні	Лаборат.	Індивід.	
Змістовий модуль I.							
Культура мовлення майбутнього фахівця як показник професійного розвитку							
Тема 1. Українська літературна мова. Походження та основні етапи розвитку української мови	3			2			1
Тема 2. Норми сучасної української літературної мови. Кодифікація	3			2			1
Тема 3. Мовний етикет	2			2			
Тема 4. Культура усного мовлення	2			2			
Модульний контроль	2						
Разом	12			8			2
Змістовий модуль II.							
Реалізація мовних норм у професійному мовленні							
Тема 5. Орфоепічні норми як складних культури мовлення сучасного фахівця	3			2			1
Тема 6. Фонетичні норми як складних культури мовлення сучасного фахівця	3			2			1
Тема 7. Орфографічні норми як складних культури мовлення сучасного фахівця	6			4			2
Тема 8. Лексичні норми і мовна практика сучасного фахівця	3			4			1
Тема 9. Морфологічні норми як складних культури мовлення сучасного фахівця	6			4			2
Тема 10. Пунктуаційні норми як складних культури мовлення сучасного фахівця	4			2			2

Тема 11. Стилiстична диференцiацiя української мови	4			2			2
Модульний контроль	2						
Разом	31			20			11
Семестровий контроль	15						
Усього	60			28			13

IV. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Змістовий модуль I.

Культура мовлення майбутнього фахівця як показник професійного розвитку

Тема 1: Українська літературна мова. Походження та основні етапи розвитку української мови.

Предмет, об'єкт і основні завдання курсу.

Роль мови в суспільному житті. Відображення в мові соціальної диференціації суспільства. Мовна політика.

Літературна мова. Тлумачення змісту понять мова загальнонародна, мова літературна, мова державна, державний статус мови. Закон про мови. Поняття мови в Конституції України.

Українська мова серед інших мов світу. Місце української мови на карті мов світу. Типологічні особливості української мови на фонетичному, морфологічному та синтаксичному рівнях.

Найважливіші відомості з історії походження та розвитку української мови: початок становлення (VI ст. н.е.); формування фонетичної системи (XII – перша половина XIII ст.); розвиток фонетичної і граматичної систем (до середини XVI ст.). Літературно-писемна двомовність XVI – XVIII ст.: слов'янорусська мова, староукраїнська («проста мова»). Формування української національної мови.

Тема 2. Норми сучасної української літературної мови. Кодифікація.

Мова і мовлення. Мовна норма. Динаміка і сталість мовної норми. Класифікація мовних норм. Кодифікація. Варіативність мовних норм. Реалізація графічних, орфографічних, орфоепічних, акцентуаційних, лексичних, фразеологічних, морфологічних, синтаксичних і стилістичних норм сучасної української літературної мови у мові медіа.

Професійна мовнокомунікативна компетенція.

Тема 3. Мовний етикет

Мовний, мовленнєвий, спілкувальний етикет.

Структура мовного етикету. Стандартні етикетні ситуації. Етикетна формула.

Особливості українського мовленнєвого етикету. Український комплімент.

Мовний етикет української науки.

Тема 4. Культура усного мовлення

Поняття «культура мовлення». Роль суб'єктивних і об'єктивних факторів у становленні культури мовлення.

Основні тенденції розвитку мови: розширення суспільних функцій мови, посилення міжмовних контактів, тенденція до розмивання меж територіальних діалектів.

Основні аспекти вияву культури мовлення (нормативність, адекватність, естетичність, поліфункціональність).

Види усного спілкування (доповідь, промова, бесіда, нарада, телефонна розмова, дискусія та ін.)

Техніка мовлення (дихання, голос, дикція) та засоби логіко-емоційної виразності усного мовлення.

Змістовий модуль II.

Реалізація мовних норм у професійному мовленні

Тема 5. Орфоепічні норми як складних культури мовлення сучасного фахівця.

Поняття про орфоепію. Сучасна українська орфоепія. Основні норми літературної вимови голосних і приголосних звуків в сучасній українській літературній мові.

Вимова слів іншомовного походження.

Норми щодо наголошування слів. Орфоепічні словники. Варіантне наголошування слів. Наголос у складних і складноскорочених словах.

Тема 6. Фонетичні норми як складних культури мовлення сучасного фахівця.

Живі (фонетичні) та історичні (традиційні) чергування.

Найдавніші чергування голосних у коренях слів. Чергування голосних о, е з і у новозакритих складах. Непослідовність цього чергування в сучасній українській літературній мові. Чергування о з е після шиплячих та й. Чергування голосних о, е з нулем звука.

Історичні чергування приголосних при словозміні та словотворенні.

Засоби милозвучності української мови. Чергування у-в, і-й.

Тема 7. Орфографічні норми як складних культури мовлення сучасного фахівця.

Графіка української мови. Короткі відомості з історії української графіки.

Співвідношення орфографії з графікою та орфоепією. Принципи української орфографії (фонетичний, морфологічний, історичний та семантико-диференційний). Орфографічні словники.

Український правопис. З історії українського правопису. Проблеми сучасного українського правопису.

Найважливіші правописні норми сучасної української літературної мови. Ненаголошені **е, и, о** в сучасній українській літературній мові. Звук [а] з давнього звуку [о]. Позначення м'якості приголосних на письмі. Найважливіші правила вживання м'якого знака. Правила вживання апострофа в сучасному українському правописі. Сполучення літер **йо –ьо**. Правопис префіксів у сучасній українській літературній мові. Префікси **роз-, без-, через-**; особливості появи в них звуку [з^с]. Префікс **з-**. Префікси **пре-, при-, при-**. Особливості правопису кінцевих приголосних у префіксах **від-, між-, над-, об-, перед-, під-, понад-** та ін. Правопис слів іншомовного походження в сучасній українській літературній мові. Правила написання **и, і, е**, м'якого знака, апострофа у словах іншомовного походження. Подвоєння та подовження приголосних. Власні та загальні назви в сучасній українській літературній мові. Правила вживання великої літери у власних назвах. Написання слів разом, окремо і через дефіс. Правопис **не, ні** з різними частинами мови.

Тема 8. Лексичні норми і мовна практика сучасного фахівця.

Вплив суспільно-політичних, економічних, культурологічних факторів на розвиток лексики української мови.

Загальноновживана і вузьковживана лексика. Динамізм загальноновживаної лексики. Особливості функціонування вузьковживаної лексики. Основні групи вузьковживаної лексики.

Діалектна лексика. Особливості територіально обмеженої лексики. Вживання діалектизмів в літературній мові.

Термінологічна і професійна лексика. Ознаки термінологічної лексики. Структурно-семантичні особливості термінів. Класифікація термінів. Термінологізація і детермінологізація.

Жаргонна лексика. Поняття *жаргон*. Ознаки жаргонної лексики. Термін *сленг*. Групи сленг-лексики. Критерії розмежування сленгу та жаргону. Мовні та стилістичні функції жаргонізмів.

Арготична лексика. Поняття *арготизм*. Ознаки арготичної лексики. Мовні та стилістичні функції арготизмів.

Лексика української з погляду активного вживання. Активний і пасивний склад лексики сучасної української мови. Позамовні та внутрішньомовні причини історичних змін у лексиці. Лексика української з погляду пасивного вживання. Групи пасивної лексики (історизми, архаїзми, неологізми).

Тема 9. Морфологічні норми як складних культури мовлення сучасного фахівця.

Грамматична категорія числа іменника. Грамматична категорія роду іменника. Словозміна іменників. Особливості відмінювання іменників I-IV відмін. Варіантні парадигми.

Категорія ступеня вияву ознаки прикметників. Особливості відмінювання прикметників твердої, м'якої груп та на *-лиций*.

Категорія часу дієслова. Значення форм теперішнього, майбутнього і минулого часів. Проста, складна і складена форми майбутнього часу. Пряме і переносне вживання часових форм дієслова.

Творення і синтаксична роль дієприслівників та дієприкметників. Особливості відмінювання іменникових та прикметникових займенників.

Відмінювання і особливості вживання різних груп числівників. Типи відмінювання числівників.

Тема 10. Пунктуаційні норми як складних культури мовлення сучасного фахівця.

Ускладнене речення. Пунктуація в реченнях з однорідними членами. Пунктуація при відокремлених членах речення. Речення зі вставними та вставленими конструкціями.

Складне речення. Пунктуація в складносурядних реченнях та складнопідрядних реченнях.

Залежність уживання розділових знаків у безсполучникових складних реченнях від змістових відношень, які встановлюються між предикативними частинами. Кома, крапка з комою, тире і двокрапка у безсполучникових складних реченнях.

Тема 11. Стилiстична диференціяція української мови

Офіційно-діловий стиль як різновид мови. Сфера використання офіційно-ділового стилю, призначення, основні ознаки. Підстилі офіційно-ділового стилю. Основні мовні засоби.

Художній стиль як різновид мови. Сфера використання художнього стилю, призначення, основні ознаки. Підстилі художнього стилю за родами і жанрами літератури. Мовленнєво-образна системність художнього стилю і мовні засоби її творення.

Публіцистичний стиль як різновид мови. Сфера використання публіцистичного стилю, призначення, основні ознаки. Підстилі публіцистичного стилю. Мовленнєва системність публіцистичного стилю і мовні засоби її творення.

Науковий стиль як різновид мови. Сфера використання наукового стилю, призначення, основні ознаки. Мовленнєва системність наукового стилю і мовні засоби її творення.

Розмовний стиль як різновид мови. Його сфера використання, основне призначення, ознаки, мовні засоби. Мовленнєва системність розмовно-побутового стилю і мовні засоби її творення.

Взаємозв'язок і взаємодія стилів. Зумовлене використання елементів одного стилю в текстах іншого.

VI. КОНТРОЛЬ НАВЧАЛЬНИХ ДОСЯГНЕНЬ

6.1. Система оцінювання навчальних досягнень студента

№ з/п	Вид діяльності	Максимальна кількість балів за одиницю	Модуль 1		Модуль 2	
			Кількість одиниць	Максимальна кількість балів	Кількість одиниць	Максимальна кількість балів
2.	Відвідування практичних занять	1	4	4	10	10
4.	Робота на практичному занятті	10	4	40	10	100
3.	Виконання завдання з самостійної роботи	5	2	10	7	35
5.	Виконання модульної контрольної роботи	25	1	25	1	25
Разом				79		170
Максимальна кількість балів: 249						
Розрахунок коефіцієнта: $249/60 \approx 4,15$						
Екзамен						40 балів

6.2. Завдання для самостійної роботи та критерії її оцінювання

Змістовий модуль I.

Культура мовлення майбутнього фахівця як показник професійного розвитку

Тема 1: Українська літературна мова. Походження та основні етапи розвитку української мови

Завдання

1. Ознайомитися з основними положеннями закону «Про забезпечення функціонування української мови як державної» від 16 липня 2019 року.

Тема 2. Норми сучасної української літературної мови. Кодифікація

Завдання

1. Опрацювати основні зміни, внесені до нового правопису 2019 року.

Змістовий модуль II.

Реалізація мовних норм у професійному мовленні

Тема 5. Орфоепічні норми як складних культури мовлення сучасного фахівця

Завдання:

1. Знайти та проаналізувати приклади порушення орфоепічних норм в мові медіа.

Тема 6. Фонетичні норми як складних культури мовлення сучасного фахівця

Завдання:

1. У фаховій літературі знайти приклади до теми «Фонетичні норми сучасної української літературної мови»
2. Знайти та проаналізувати приклади порушення фонетичних норм в мові медіа.

Тема 7. Орфографічні норми як складних культури мовлення сучасного фахівця

Завдання:

1. У фаховій літературі знайти приклади до теми «Орфографічні норми сучасної української літературної мови»
2. Знайти та проаналізувати приклади порушення орфографічних норм в мові медіа.

Тема 8. Лексичні норми і мовна практика сучасного фахівця

Завдання:

1. У фаховій літературі знайти приклади до теми «Лексичні норми сучасної української літературної мови»
2. Знайти та проаналізувати приклади порушення лексичних норм в мові медіа.

Тема 9. Морфологічні норми як складних культури мовлення сучасного фахівця

Завдання:

1. У фаховій літературі знайти приклади до теми «Морфологічні норми сучасної української мови»
2. Знайти та проаналізувати приклади порушення морфологічних норм в мові медіа.

Тема 10. Пунктуаційні норми як складних культури мовлення сучасного фахівця

Завдання:

1. У фаховій літературі знайти приклади до теми «Пунктуаційні норми сучасної української мови»
2. Знайти та проаналізувати приклади порушення пунктуаційних норм в мові медіа.

Тема 11. Стилiстична диференція української мови

Завдання:

1. Написати зразки текстів різних стилів української мови на одну тему.

КАРТА САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТА

Змістовий модуль та теми курсу	Академічний контроль	Бали	Термін виконання (тижні)
Змістовий модуль I. Культура мовлення майбутнього фахівця як показник професійного розвитку			
Тема 1. Українська літературна мова. Походження та основні етапи розвитку української мови	завдання пошукового характеру	5	I
Тема 2. Норми сучасної української літературної мови. Кодифікація	завдання пошукового характеру	5	II
Разом за змістовий модуль: 10 балів			
Змістовий модуль II. Реалізація мовних норм у професійному мовленні			

Тема 5. Орфоепічні норми як складних культури мовлення сучасного фахівця	завдання пошукового характеру	5	III
Тема 6. Фонетичні норми як складних культури мовлення сучасного фахівця	завдання пошукового характеру	5	IV
Тема 7. Орфографічні норми як складних культури мовлення сучасного фахівця	завдання пошукового характеру	5	V - VI
Тема 8. Лексичні норми і мовна практика сучасного фахівця	завдання пошукового характеру	5	VII
Тема 9. Морфологічні норми як складних культури мовлення сучасного фахівця	завдання пошукового характеру	5	V III -X
Тема 10. Пунктуаційні норми як складних культури мовлення сучасного фахівця	завдання пошукового характеру	5	XI - XII
Тема 11. Стилiстична диференція української мови	завдання творчого характеру	5	XIII - XIV
Разом за змістовий модуль: 35 балів			
Разом за семестр: 45 балів			

Критерії оцінювання самостійної роботи
Максимальна кількість балів – 5

Оцінка за п'ятибальною шкалою	Значення оцінки
5 балів	студент глибоко та міцно засвоїв матеріал; наводить теоретично і практично правильні, обґрунтовані коментарі; проводить грамотний та чітко структурований аналіз мови медіа; самостійно здійснює узагальнення і висновки; вичерпно, послідовно, грамотно <u>оформив</u> самостійно виконані завдання (оцінка "відмінно").
4 бали	студент добре знає матеріал, але допускає незначні помилки в аналізі мови медіа, які за допомогою викладача швидко виправляє; здатен здійснювати лінгвістичний аналіз, самостійно робити висновки; успішно виконав та оформив самостійну роботу з незначною кількістю помилок (оцінка "добре").
3 бали	виконано не всі завдання; студент припускається грубих помилок, які самостійно не може виправити; недостатньо правильно і грамотно оформлено результати аналізу; рівень розуміння матеріалу студентом можна визначити як поверхневий (оцінка "задовільно").
1 – 2 бали	студент засвідчує фрагментарне знання матеріалу, не може здійснити аналіз мови медіа; наявна значна кількість суттєвих помилок у змісті та оформленні (оцінка "незадовільно").

6.3 Форми проведення модульного контролю та критерії оцінювання
Модульна контрольна робота №1

Форма проведення: письмова.

Максимальна кількість балів: 25 балів.

Критерії оцінювання: модульна контрольна робота включає 50 тестових завдань, правильне виконання яких оцінюється у 0,5 балів.

Модульна контрольна робота №2

Форма проведення: письмова.

Максимальна кількість балів: 25 балів.

Критерії оцінювання: модульна контрольна робота включає 50 тестових завдань, правильне виконання яких оцінюється у 0,5 балів.

6.4. Форма проведення семестрового контролю та критерії оцінювання

Форма семестрового контролю – екзамен.

Умови допуску: студент не має заборгованостей з самостійних семестрових завдань та модульних контрольних робіт, виступав на семінарських заняттях, підготував проект; набрав не менше 36 балів.

Форма проведення екзамену – письмова

Критерії оцінювання

Екзаменаційний білет містить 40 тестових завдань:

20 питань зі змістового модуля «Історія української культури»;

20 питань зі змістового модуля «Культура усного і писемного мовлення»;

Відповідь на кожне завдання оцінюється 1 балом.

6.5 Орієнтовний перелік тем для семестрового контролю

1. Літературна мова. Писемна та усна форми літературної мови. Функції мови.
2. Мовна норма. Класифікація мовних норм. Кодифікація.
3. Поняття «культура мовлення». Роль суб'єктивних і об'єктивних факторів у становленні культури мовлення.
4. Вимова голосних і приголосних звуків в українській мові.
5. Особливості наголошування слів в українській мові.
6. Принципи сучасного українського правопису. Найважливіші відомості з його історії.
7. Позначення м'якості приголосних на письмі. Найважливіші правила вживання м'якого знака.
8. Правила вживання апострофа в сучасному українському правописі. Сполучення літер **йо –ьо**.
9. Правопис префіксів у сучасній українській літературній мові.
10. Правопис слів іншомовного походження в сучасній українській літературній мові.
11. Ненаголошені **е, и, о** в сучасній українській літературній мові. Звук [а] з давнього звука [о]. Префікси **пре-, при-, прі-**.
12. Власні та загальні назви в сучасній українській літературній мові. Правила вживання великої літери у власних назвах.
13. Написання складних слів разом, через дефіс та окремо.
14. Правопис **не** з різними частинами мови.
15. Чергування голосних фонем в українській мові.
16. Чергування приголосних фонем у процесах словозміни та словотворення.
17. Позиційні чергування приголосних звуків сучасної української літературної мови. Чергування **у – в, і – й**.
18. Лексичні запозичення з інших мов.
19. Лексика української мови з погляду сфер вживання. Загальноновживана лексика. Лексика обмеженого використання: діалектна, жаргонна, арготизми. Термінологічна і професійно-виробнича лексика.

20. Активне і пасивне вживання лексики. Лексичні історизми та архаїзми. Неологізми.
21. Лексика міжстильова та стилістично маркована (стилістично забарвлена).
22. Граматична категорія числа та роду іменника.
23. Особливості відмінювання іменників I-IV відмін. Варіантні парадигми.
24. Категорія ступеня вияву ознаки прикметників. Особливості відмінювання прикметників твердої, м'якої груп та на *-лиций*.
25. Особливості відмінювання іменникових та прикметникових займенників.
26. Особливості відмінювання кількісних числівників.
27. Особливості відмінювання порядкових числівників.
28. Творення та особливості відмінювання займенників.
29. Особливості дієслівної словозміни.
30. Статус дієприкметників та дієприслівників в українській мові.
31. Закономірності творення дієприкметників у сучасній українській літературній мові.
32. Закономірності творення дієприслівників у сучасній українській літературній мові.
33. Розділові знаки в реченнях зі звертаннями.
34. Розділові знаки у реченнях з однорідними членами.
35. Розділові знаки в реченнях зі вставними та вставленими конструкціями.
36. Розділові знаки в реченнях з відокремленими обставинами.
37. Розділові знаки в реченнях з відокремленими означеннями та прикладками.
38. Розділові знаки в реченнях з відокремленими додатками.
39. Розділові знаки в реченнях з уточнюючими членами.
40. Розділові знаки в складносурядних реченнях.
41. Розділові знаки у складнопідрядних реченнях.
42. Розділові знаки у безсполучникових реченнях.
43. Розділові знаки в реченнях з прямою мовою.
44. Оформлення цитат.
45. Характеристика офіційно-ділового стилю мовлення.
46. Характеристика наукового стилю мовлення.
47. Характеристика художнього стилю мовлення.
48. Характеристика публіцистичного стилю мовлення.
49. Характеристика розмовного стилю мовлення.
50. Стилї мовлення в Інтернеті.

6.6 Шкала відповідності оцінок

Таблиця

Порядок переведення рейтингових показників успішності у європейські оцінки ECTS

Результати навчання студентів щодо опанування навчальної дисципліни оцінюються за 100-бальною шкалою. Переведення результатів,

отриманих за 100-бальною шкалою оцінювання в 4-х бальну та шкалу за системою ECTS здійснюється за такою схемою:

Оцінка ECTS	Значення оцінки	Оцінка за стобальною шкалою	Оцінка за національною шкалою
A	Відмінно – відмінний рівень знань (умінь) у межах обов’язкового матеріалу з, можливими, незначними недоліками	90-100 балів	відмінно
B	Дуже добре – достатньо високий рівень знань (умінь) у межах обов’язкового матеріалу без суттєвих грубих помилок	82-89 балів	добре
C	Добре – в цілому добрий рівень знань (умінь) з незначною кількістю помилок	75-81 балів	
D	Задовільно – посередній рівень знань (умінь) із значною кількістю недоліків, достатній для подальшого навчання або професійної діяльності	69-74 балів	задовільно
E	Достатньо – мінімально можливий допустимий рівень знань (умінь)	60-68 балів	задовільно
FX	Незадовільно з можливістю повторного складання – незадовільний рівень знань, з можливістю повторного перескладання за умови належного самостійного опрацювання	35-59 балів	незадовільно
F	Незадовільно з обов’язковим повторним вивченням курсу – досить низький рівень знань (умінь), що вимагає повторного вивчення дисципліни	1-34 балів	

7. Навчально-методична карта дисципліни
«Українські студії: Культура усного і писемного мовлення»
 Практичні заняття – 28 год., самостійна робота – 13 год.,
 МК – 4 год., семестровий контроль – 15 год., іспит

Модулі	Змістовий модуль I.				Змістовий модуль II.							
Назва модуля	Культура мовлення майбутнього фахівця як показник професійного розвитку				Реалізація мовних норм у професійному мовленні							
Кількість балів за модуль	79 балів				170 балів							
Практичні заняття	№ 1	№ 2	№ 3	№4	№ 5	№ 6	№ 7-8	№ 9-10	№ 11-12	№ 13	№ 14	
Теми практичних занять	Тема 1. Українська літературна мова. Походження та основні етапи розвитку української мови (11 б.)	Тема 2. Норми сучасної української літературної мови. Кодифікація (11 б.)	Тема 3. Мовний етикет (11 б.)	Тема 4. Культура усного мовлення (11б.)	Тема 5. Орфоепічні норми як складник культури мовлення (11б.)	Тема 6. Фонетичні норми як складник культури мовлення (11б.)	Тема 7. Орфографічні норми як складник культури мовлення (22 б.)	Тема 8. Лексичні норми і мовна практика сучасного фахівця (22 б.)	Тема 9. Морфологічні норми як складник культури мовлення (22 б.)	Тема 10. Пунктуаційні норми як складник культури мовлення (11 б.)	Тема 11. Стилїстична диференція української мови (11 б.)	
Самостійна робота	10 балів				35 балів							
Види поточного контролю	Модульна контрольна робота 1 (25 балів)				Модульна контрольна робота 2 (25 балів)							
Підсумковий контроль	Екзамен (40 балів)											

8. Рекомендовані джерела

Основна література

1. Грищенко Т. Б. Українська мова та культура мовлення. Вінниця: Нова книга, 2003. 472 с.
2. [Микитюк, О.](#) Сучасна українська мова: самобутність, система, норма [Текст] : навч. посіб. / О. Микитюк. – 6-те вид., зі змін. Львів : Львівська політехніка, 2020. 440 с.
3. Сербенська О. Культура усного мовлення: Практикум: Навчальний посібник. К.: Центр навчальної літератури, 2004. 216 с.
4. Сучасна українська літературна мова [Текст] : підручник для студ. філол. спец. вищ. навч. закл. / А. П. Грищенко [та ін.] ; ред. А. П. Грищенко. – 3-є вид., доп. К. : Вища школа, 2002. 440 с.
5. Сучасна українська літературна мова: Підручник / М. Я. Плющ, С. П. Бевзенко, Н. Я. Грипас та ін.; За ред. М. Я. Плющ. К.: Вища школа, 2000. 430 с.
6. Сучасна українська мова. Фонетика. Лексикологія. Фразеологія. Лексикографія. Морфеміка. Словотвір. Морфологія [Текст] : зб. вправ і завдань : навч. посіб. для студентів ВНЗ / Г. О. Козачук [та ін.]. Київ : Вид-во НПУ ім. М. П. Драгоманова, 2017. 180 с.

Додаткова література

1. Антисуржик [Текст] : навч. посіб. / [О. Сербенська та ін.] ; за заг. ред. Олександрів Сербенської ; Львів. нац. ун-т ім. Івана Франка. - Вид. 3-тє, допов. і перероб. Львів : Априорі, 2019. 302 с.
2. Волощак М. Неправильно – правильно: Довідник з українського слововживання: За матеріалами засобів масової інформації. К.: Вид. центр “Просвіта”, 2000. 128 с.
3. Гайдученко Г., Шапошникова І. Сучасна українська літературна мова. Лексикологія. Фразеологія. Лексикографія. Херсон, 2001. 268 с.
4. Горпинич В.О. Українська морфологія. Дніпропетровськ: ДНУ, 2000. 370 с.
5. [Демешко, Інна Миколаївна.](#) Сучасна українська літературна мова. Вступ. Фонетика. Фонологія. Морфонологія. Орфоепія. Графіка. Орфографія. Лексикологія. Фразеологія. Лексикографія [Текст] : навч. посіб. для самост. роботи / І. М. Демешко. – 2-ге вид., випр. і допов. Кіровоград : Авангард, 2013. 327 с.
6. Довідник з культури мови / За ред. С. Я. Єрмоленко. К.: Вища школа, 2005. 400 с.
7. Загнітко А.П. Сучасна українська літературна мова. Синтаксис простого ускладненого і складного речення. Донецьк: Вид-во Донецьк. ун-ту, 1994. 204 с.

8. Загнітко А.П. Сучасна українська літературна мова. Синтаксис словосполучення і простого речення. Донецьк: Вид-во Донецьк. ун-ту, 1993. 177 с.
9. Загнітко А.П. Теоретична граматики української мови. Морфологія. Донецьк: ДонДУ, 1996. 436с.
10. Івченко А. Українська народна фразеологія: ономазіологія, ареали, етимологія. Харків: ФОЛІО, 1999. 252с.
11. Караванський С. Пошук українського слова або боротьба за національне "я". К.: Академія, 2001. 240с.
12. Кочан І. М., Токарська А. С. Культура рідної мови: Збірник вправ і завдань. – Львів: Світ, 1996. – 232 с.
13. [Лаврінець, О. Я.](#) Сучасна українська літературна мова. Морфеміка. Словотвір. Морфологія [Текст] : підручник / О. Я. Лаврінець, К. С. Симонова, І. Я. Ярошевич ; [за ред. О. Я. Лаврінець] ; Нац. ун-т "Києво-Могилян. акад.". Київ : Києво-Могилянська академія, 2019.– 521 с.
14. Масенко Л. Мова і суспільство: Постколоніальний вимір. К.: Вид. дім "КМ Академія", 2004. 163 с.
15. Німчук В. В. Проблеми українського правопису ХХ – початку ХХІ ст. К., 2002. 113 с.
16. Півторак Г. Українці. Звідки ми і наша мова. К.: Наукова думка, 1993. 200 с.
17. Пономарів О. Культура слова: Мовностилістичні поради: Навчальний посібник. К.: Либідь, 1999. 240 с.
18. Радевич-Винницький Я. Етикет і культура спілкування. Львів: В-во "СПОЛОМ", 2001. 223 с.
19. Ставицька Л. Арго, жаргон, сленг: Соц. диференціація укр. мови. К.: Критика, 2005. 464 с.
20. Стишов О. А. Українська лексика кінця ХХ століття (на матеріалі мови засобів масової інформації): монографія / О. А. Стишов. К.: Вид. центр КНЛУ, 2003. 392 с.
21. Струганець Л. Динаміка лексичних норм української літературної мови ХХ ст. – Тернопіль: Астон, 2002. 352с.
22. Сучасна українська літературна мова. Лексикологія. Фразеологія. Лексикографія [Текст] : навч. посіб. / Г. О. Козачук, Ю. С. Макарець ; Нац. пед. ун-т ім. М. П. Драгоманова. Київ : Вид-во НПУ ім. М. П. Драгоманова, 2016. 191 с.
23. Тоцька Н.І. Сучасна українська літературна мова. Фонетика. Орфоєпія. Графіка і орфографія [Текст] : завдання і вправи: Навч. посібник для студ. філол. фак. вищ. навч. закладів. К. : Вища школа, 1995. 151 с.
24. Українська мова у ХХ сторіччі: історія лінгвоциду: документи і матеріали / Упоряд.: Л. Масенко та ін. Київ: Видавничий дім «Києво-Могилянська академія», 2005. 399 с
25. Чак Є. Д. Чи правильно ми говоримо? К.: Освіта, 1997. 240 с.

26. Шевельов Ю. Нарис сучасної української літературної мови та інші лінгвістичні студії. К.: Темпора, 2012. 446 с.
27. Шульжук К.Ф. Синтаксис української мови. К.: „Академія”, 2004. 408 с.
28. Ющук І. П. Практикум з правопису української мови. – 3-тє вид. К.: Освіта, 1997. 254 с.

Довідкова література

1. Великий тлумачний словник сучасної української мови / Уклад. і голов. ред. В. Т. Бусел. К.; Ірпінь: ВТФ “Перун”, 2001. 1440 с.
2. Головащук С. І. Складні випадки наголошення: Словник-довідник. К.: Либідь, 1995. 192 с.
3. Довідник з культури мови / За ред. С. Я. Єрмоленко. К.: Вища школа, 2005. 400 с.
4. [Дорошенко, М.](#) Словник ділової мови. Термінологія та фразеологія [Текст] / М. Дорошенко, М. Станіславський, В. Страшкевич ; [підгот.: Р. В. Воронезький, О. Л. Мумінова] ; НАН України, Ін-т мовознавства ім. Р. Р. Потебні, Ін-т укр. мови. – Репр. вид. 1930 р. Київ : Вид. дім Дмитра Бураго, 2018. 248 с.
5. Екологія українського слова [Текст] : практичний словничок-довідник / М. П. Білоус, О. А. Сербенська ; Львівський національний ун-т ім. Івана Франка. – 2-ге вид., виправ. і доп. – Л. : Видавничий центр ЛНУ ім. Івана Франка, 2005. 88 с.
6. Єрмоленко С. Я., Бибик С. П., Тодор О. Г. Українська мова. Короткий тлумачний словник лінгвістичних термінів / За ред. С. Я. Єрмоленко. К.: Либідь, 2001. 224 с.
7. Караванський С. Практичний словник синонімів української мови. К.: Кобза, 1993. 472 с.
8. Коломієць М. П., Регушевський Є. С. Словник фразеологічних синонімів. К.: Рад. школа, 1989. 200 с.
9. Новий український правопис. К.: Центр навчальної літератури, 2019. 282с.
10. Орфоепічний словник / Уклад. М. І. Погрібний. – К.: Рад. школа, 1984. – 629 с.
11. Повний словник антонімів української мови / Калашник В. С., Колоїз Ж. В.; Словник фразеологічних антонімів української мови / Л. М. Полюга. Київ: Довіра, 2006. 859 с.
12. Полюга Л. М. Словник українських морфем. К.: Довіра, 2009. 554с.
13. Полюга М. М. Словник антонімів: понад 2000 антонімічних пар. Київ: Рад. школа, 1987. 173с.

14. Словник епітетів української мови / С. П. Бибик, С. Я. Єрмоленко, Л. О. Пустовіт; За ред. С. Я. Єрмоленко. К.: Довіра, 1998. 431 с.
15. Словник синонімів української мови: У 2-х т. / А. А. Бурячок, Г. М. Гнатюк, С. І. Головащук та ін. К.: Наук. думка, 1999 – 2000.
16. Словник сучасного українського сленгу / Упоряд. Т. М. Кондратюк. Харків : Фоліо, 2006 . 350с.
17. Словник труднощів української мови / Д. Г. Гринчишин, А. О. Капелюшний, О. М. Пазяк та ін.; За ред. С. Я. Єрмоленко. К.: Рад. школа, 1989. 336 с.
18. Словник-довідник з культури української мови / Д. Гринчишин, А. Капелюшний, О. Сербенська, З. Терлак. К.: Знання, 2004. 367 с.
19. Ставицька Л. [Український жаргон. Словник](#). – К.: Критика, 2005. – 494с.
20. Струганець Л. Культура мови. Словник термінів. – Тернопіль: Навчальна книга – Богдан, 2000. 88 с.
21. Сучасний словник іншомовних слів: близько 20 тис. слів і словосполучень / НАН України. Ін-т мовознавства ім. О. О. Потебні. Уклад. О. І. Скопненко, Т. В. Цимбалюк. К. : Довіра, 2006. 789с.
22. Українська мова. Енциклопедія. К.: Українська енциклопедія ім. М. П. Бажана, 2004. 824 с.

Інтернет-ресурси

1. Блог Центру культури української мови. URL: <http://centrkum.blogspot.com>
2. Електронний навчальний комплекс дисципліни:
<http://elearning.kubg.edu.ua/course/view.php?id=118>
3. litopys.org.ua/ukrmoiva/um.htm
4. www.mova.info/
5. <http://ponomariv-kultura-slova.wikidot.com/mova-reklamy>.
6. <https://ukrainskamova.com/>
7. <https://webpen.com.ua/>
8. <https://mon.gov.ua/ua/osvita/zagalna-serednya-osvita/navchalni-programi/ukrayinskij-pravopis-2019>
9. <https://ukr-mova.in.ua/>